

Ik kwam zóó onder den indruk, dat ik een schetsje er naar nam. Misschien, dacht ik, voelt deze of gene zich opgewekt, om ook eens zoo'n klein stukje natuur in zijne kamer te plaatsen en in observatie te houden. Het is zeker even mooi als eene vaas. O, het zoute en het zoete water herbergt nog zooveel schoonheden, waarvan de meeste menschen niets afweten, ja, die de liefhebbers menigmaal niet kennen, omdat zij eene verkeerde manier volgen. Zij zoeken naar bepaalde dingen en laten te weinig ruimte voor het gunstig toeval. Veel mooie zaken komen ons ongezoekt in handen, zonder dat wij het

vermoeden. Wie daarmee zijn voordeel wil doen, zorge voor eenige bakken en glazen met water en doe daarin waterplanten, dorre bladeren van den bodem der sloot, in 't water drijvende slijmerige takjes, mosselschelpen, enz. Na eenige dagen zal het hem wel blijken, dat sommige van die aquaria eenige voor hem nieuwe bewoners bevatten. Bij gelegenheid vertel ik wel eens, wat er zich bij mij al zoo „toevallig” in kommen en bakken ontwikkeld heeft.

Dat ik dit onderwerp in een artikel voor de tentoonstelling aanroer, heeft natuurlijk eene bedoeling.

(Wordt vervolgd.)

J. JASPERS JR.

Een allerbelangrijkste uitgave.

Aves Neerlandicae. Naamlijst van Nederlandsche Vogels, door Mr. Herman Albarda, eerlid van het Algemeen Duitsch Ornithologisch Gezelschap te Berlijn. (Leeuwarden, Meijer & Schaafsma, groot 8°, p. p. 151, prijs / 1.50.)

Dit is een werk waar de Nederlandsche en buitenlandsche ornithologen al lang reikhalzend naar hebben uitgezien, en dat om zoo te zeggen broodnoodig was. En allen waren 't er over eens, dat niemand anders 't maken kon dan Mr. Albarda; maar Mr. Albarda liet hen maar wachten, totdat menigeen de vrees becroop, dat de een of andere vogelaar van de tweede soort 't werk ter hand zou nemen en onze vogel-litteratuur zou verrijken(?) met een middelmatig werk, dat ons weer een kwart-eeuw achteruit zou zetten.

Nu is die vrees geweken, want Mr. Albarda heeft zijn taak glansrijk vervuld. Wij zijn nu weer „gelijk” met onze burens en als we nu een Duitsch of Engelsch vogelenboek ter hand nemen, dan behoeven we niet meer staan te kijken als een kat in een vreemd pakhuis.

In de veertig jaren, die verlopen zijn na de uitgave van Schlegels bekende werken is er in de rangschikking en benaming der vogels heel wat verandering gekomen. Het zou ons te ver voeren, zoo we hier wilden uitleggen, hoe dat zoo gekomen is en waarvoor 't noodig was; 't is gebeurd en 't mag een vooruitgang genoemd worden.

De Roofvogels o. a. hebben de eerste plaats moeten afstaan aan de Zangers en zijn zelf terechtgekomen tusschen de Hoppen, IJsvogels en Scharrelaars aan de eene kant en de Duiven aan de andere zij, terwijl de Gierzwaluw en de Nachtzwaluw door de Spechten en Koekoeken uit 't gezelschap der andere zwaluwen verdrongen zijn.

Dit zijn maar een paar voorbeelden, doch genoeg om aan te toonen, dat er in de rangschikking nog al verandering gekomen is.

Dat die verandering met heel veel verwarring gepaard is gegaan, spreekt vanzelf en de geleerden hebben er duchtig over gekibbeld en kibbelen er nog over, al hebben de internationale zoölogische congressen, te Parijs en Moscou in 1889 en 1892 gehouden, getracht vrede te stichten en overeenstemming te brengen.

De vrede is nog lang niet geteekend; de Engelschen kunnen 't met 't vaste land niet eens worden en liggen onderling ook weer overhoop. Alle geleerden zijn 't er over eens, dat aan de soortnamen van Linnaeus altijd de voorkeur gegeven moet worden; maar nu zijn er ongelukkig tijdens 't leven van de groote Zweed niet minder dan twaalf uitgaven van zijn *Systema Naturae* verschenen. Natuurlijk heeft hij altijd verbeterd en aangevuld, zoodat zijn laatste uitgaaf, de twaalfde, nog al van de vorigen verschilt. Nu hebben de bovengenoemde congressen de 10de uitgaaf (1758) als norm aangenomen, maar daar willen de Engelsche geleerden en met name de beroemdste onder hen, R. Bowdler Sharpe, niets van weten. Die beweert in de voorrede van het 4de deel van zijn „*Handbook to the Birds of Great Britain*”, dat de Linnaeus van 1766 beter moet zijn dan die van 1758, en daarom volgt hij de 12de uitgaaf van het *Systema*.

Tegelijk echter voegt hij er bij, dat waarschijnlijk de meerderheid der geleerden zich wel voor de uitgaaf van 1758 zal verklaren, en dat dit zoo heel erg niet wezen zal en voor hem slechts eenige wijzigingen in zijn werk ten gevolge zal hebben. De strijd loopt dus ten einde en Mr. Albarda heeft naar alle waarschijnlijkheid 't juiste getroffen met partij te kiezen voor de uitgaaf van 1758.

Een ander nieuwtje in deze lijst is de toepassing voor sommige rassen en ondersoorten van het trinomiaal systeem. Daar wil Sharpe ook niets van weten: hij vreest dat we op zoo'n manier weer

nieuwe verwarring en eindeloos lange namen zullen krijgen. De tijd zal 't leeren; in onze lijst komen niet veel van die drietal-namen voor.

Nu willen we van de „buitenlandsche zaken“ afstappen en onze aandacht schenken aan de „binnenlandsche“, want daarin zit m. i. de groote, onschatbare verdienste van deze vogellijst.

Van iedere vogelsoort, die, al was 't ook maar éénmaal, in ons land is waargenomen, wordt eerst de Latijnsche naam gegeven, dan de officieele Nederlandsche, en vervolgens de Latijnsche naam, waaronder de vogel in de werken van Temminck, van Nozeman en van Schlegel vermeld is. Dan volgen de volks- en plaatselijke benamingen en eindelijk eenige korte mededeelingen omtrent voorkomen, levenswijze, broedplaats, trekken enz.

Omtrent het tot stand komen en de waarde van die korte mededeelingen hebben wij in de negende aflevering van de eerste jaargang van ons Tijdschrift al 't een en ander kunnen melden. De grootst mogelijke nauwkeurigheid is in deze lijst bereikt, die op menige bladzijde de indruk maakt van te zijn een Register van de Burgerlijke Stand van de Nederlandsche vogels.

Uitvoerige registers verhoogen de bruikbaarheid van 't werk en maken 't mogelijk, dat de gebruiker onmiddellijk van elke vogel, waarvan hij de volksnaam of de wetenschappelijke naam verneemt, de voornaamste bijzonderheden te weten kan komen.

Ik verwacht van dit werk zeer veel voor de vooruitgang van de kennis der vogels van ons vaderland. Het spreekt van zelf, dat wij de rangschikking en nomenclatuur van de heer Albarda voortaan getrouw in ons tijdschrift zullen toepassen. 't Zal wel vreemd zijn in de eerste tijd, maar dan zetten we de „oude namen“ maar in een nootje aan de voet van de bladzij.

En dan nog iets. 't Is te hopen, dat de lijst in vele handen komt; hij is zijn daalder ruimschoots waard. Maar dan vind ik het de plicht van ieder gebruiker, dat hij iedere aanvulling of verbetering, die hij aanbrengen kan, onmiddellijk opteekent en toezendt aan de heer Albarda of aan de Redactie van dit Tijdschrift. Kleinigheden kunnen van veel belang zijn en daar een critiek toch altijd wat wijsheid van de criticus zelf moet bevatten, kom ik hier aan met een stuk of wat „kleinigheden“, die ikzelf in petto had.

1. Ook in Zuid-Holland wordt de Wielewaal „Gele Wiewouw“ genoemd. (Woerden.)
2. De naam „Panlijster“ voor Spreeuw in Amsterdam is een aardigheid van de Amsterdamsche poeliers; gewone Amsterdammers, die al van meer weten dan van een „vinkie“, noemen een spreeuw „spreeuw“.

3. De jonge spreeuw wordt ook kale kadotter genoemd.
4. In Juni en Juli 1897 zijn heel veel kruisbekken in 't Gooi en op de Veluwe waargenomen.
5. *Loxia bifasciata* is in de winter van 1891 op Texel gevangen en heeft er eenige dagen in een kooi geleefd.
6. Behalve in zandstreken komt de Geelgors veel in kleipolders voor, b.v. in de Haarlemmer-meerpolder.
7. De Gele Kwikstaart heet op Texel ook „Gele Schreeuwer“.
8. *Anthus Richardi* is in de winter van 1891 op 92 op Texel gevangen en heeft maanden lang in een kooi geleefd.
9. In Amsterdam heet *Parus palustris* „kaasmees“.
10. *Tharrhaleus Modularis* heet in Denekamp „Hegerienken“. (Levende Natuur II.)
11. In 1897 hebben vier paren nachtegalen in 't Vondelpark gebroed. Er vliegen nu veel jongen.
12. De Tapuit broedt ook bij Amsterdam in een steenkolenhoop bij 't stoomgemaal van Schellingwoude.
13. Groote Roofvogels worden ook „kremmen“ genoemd; een herder op de Garderbroeksche hei sprak van koekoekskremmen, maar ik kon niet uitmaken, of hij daar een sperwer mee bedoelde of 't Smelleken.
14. Botscholver wordt op Texel evenveel gezegd als Botkol.
15. De Goudplevier broedt bij Krachtinghuizen op de Veluwe en heet daar Goudregenfluitier.
16. Het is de vraag of *Sterna cantiaea* nog wel op Texel broedt.
17. Een correspondent uit Boxtel schrijft ons niet over de Koenekraan, maar Kroenekraan.

Drukfouten komen in 't werk natuurlijk voor, maar die kan ieder gebruiker voor zichzelf wel corrigeren. Wij vermelden dat hier volledigheidshalve.

De hoofdzaak blijft, dat de beoefening der Vogelkunde in Nederland met de uitgave van Mr. Albarda's lijst een nieuw tijdperk ingetreden is

JAC. P. THIJSSSE.

Opzetten van vogels.

J. H. C. v. E. v. V. te Zaandam vraagt op bladz. 48 van dezen jaargang naar eene handleiding voor het opzetten van vogels. Een zeer uitvoerig artikel hierover kan hij vinden in „*De Natuur*, Jrg. 1881 en 82“ van de hand van den heer NUYENS te Maastricht. Ook zeer vele aanwijzingen (ook voor het opzetten van zoogdieren, visschen, reptiliën, insecten enz.) kan hij vinden in het pas uitgekomen werkje: „H. VEEN, *Handleiding voor het verzamelen van dieren en dierlijke producten*.“ Het kost slechts 40 ct., en is bij den uitgever DE ERVEN LOOSJES te Haarlem en verder bij alle boekhandelaren verkrijgbaar.

Utrecht.

TIDDO-FOLMER.